

Za
308

Margaritam nitidissimi Splendoris
in domum

Per-Illustris, & Excellentissimi

D O M I N I
JOANNIS ÆGIDII
de ALEMANN,

Serenissimi ac Potentissimi Sarmatarum Regis
& Electoris Saxoniae

Ministri Status, & Rerum Metall. Direct.
delectam,

Quum Illustrissimam & Excellentissimam

D O M I N A M
SOPHIAM MARGARETHAM
DOMINAM LIBERAM
de LUTZELBURG

Viduam **BOMSDORFIANAM,**

XI. KAL. FEBR. A. R. S. MDCC XII.

Secundo sibi matrimonio jungeret,
devota mente gratulatur

Urbanus Godofr. Siberus, Sacerd. Lipsf.

Ⓞ:(_____):Ⓞ

LIPSIÆ, LITERIS ZEIDLERIANIS.

LAm dudum equidem conveniebat, *Per-Illustris & Excellentissime Domine*, omnes illas præstantiores opes, quibus vel vasta tellus, vel maris spatiosa littora, vel fluminum ripæ collustrantur, in tuam deferri domum, tuisque, quantæ, quantæ sunt, meritis consecrari. Si quis enim hac nostra pariter majorumque ætate studuit, ut bene Patriæ foret, & abundantia Saxonum Penates implerentur, & aurea sæcula, pulso ferreo, restituerentur: Tuum certe felicissimum, *Per-Illustris Alemanne*, nomen, illis accenseri debet, quibus ob merita publica inque omnes Cives redundatura, publica præmia tribui deberent. Ac jam dudum forte ita factum foret, nisi summis infimisque constaret, quantum ab omni habendi cupiditate alienus, sola, quæ magnos tandem Viros facit, continentia, sanctitateque manuum exultares. Unde quæ aliis imperant opes, mancipalemque animum ingerunt, Te reformidant, Teque suis vinculis majorem & excellentiorem longius positæ respiciunt, pudoreque suffusæ, & veluti a sinu tuo spretæ, clingves reverentur. Succedunt vero publicæ, solennesque & omnis invidia expertes pro incolumitate tua preces, quas Cultoribus tuis licet fatis parables, Tu tamen, omni quod Ganges olim vomuit, auro chariores habes; Cives autem tam prono tamque constanti animo effundunt, ut illud Capiti tuo bene precandi studium, æternis merito votis annumerare queam, Sic Cives: at dum oculos attollo, pulcherrimam ac lucidissimam concham, cœlesti Margarita gravidam Tibi, *Domine*, offerri sentio, quæ Tuam solitudinem pellat, animum gravioribus pressum sublevet, sub pondere negotiorum anhelantem reficiat, novam indices vitam roburque sanctissimis artubus aspiret, quodque felix & faustum sit, *Domus Alemannica* semina suscipiat, furculos edat, novosque Saxonum Principi heroas, negotiorumque expediendorum felicissimos Ministros & Adjutores edat. Quod dum sentio, dumque innumeros solidæ felicitatis thesauros ex illa tibi *Margarita* dandos auguror, attamen recorder nonnullos vetustiores eosque rigidioris indolis magistratos de matrimonio secundo aut parum prospere, aut parum accurate locutos esse. Constat sane, quoad orbis profanis adhuc ritibus obumbraretur, peculiaris castimonix documentum fuisse, seu potior, seu senior sexus a repetitis nuptiis abstineret: ac, si reperirentur, quos unius tantum thori fatietas cepisset, eos quodammodo sanctos, & religiosissimi

mis quibusque ceremoniis atque ad Deos supplicationibus adiuuato
 fuisse: Nec facile superstitionis fontem demonstraverim, quum falsum
 fit, morem ex Ebraea gente defluxisse, quam, licet Deo charam sanctisque
 moribus imbutam, satis tamen sedulam fuisse novimus, ut altero Con-
 jugum acerba morte rapti, exinanitum thorum aliunde supplerent:
 unde impiam difficilemque Legem, & vagis amoribus subservierent:
 malo potius cuidam genio quam bono adscribendam dicas. Tanto
 autem magis mirari sibi, altero, post Salvatorem subvectum, seculo,
 spreto nuptiarum iterandarum comite per Apostolum dato, surre-
 xisse Patres, atque eorum primipilum Tertullianum (a) de repetitis
 nuptiis severa admodum & Rhadamantea ratione locutum: cui licet
 adversum tenerent alii, libertatemque caelitus indultam defenderent,
 non tamen adeo poterant pervasam Monogamiae sanctitatem, severi
 Doctoris exemplo nixam, labefactare, quin usus illius Sacerdotibus pri-
 mum obtruderetur, mox aliis etiam, sacerdotali confeslu carentibus, tan-
 ta temeritate atque ferocia imperaretur, ut exemplo in Imperatoribus
 Constantinopolitanis obvio, eos aut repetita nuptiarum corona carere
 vellent, aut Imperio. Quae vasa opinio Occidentis etiam nonnullas
 Provincias pervasit, plebe in Bigamos adeo irritata, ut ipsa quoque nuptia-
 rum solennia vario strepitu, ludibriisque tam protervis, sub *Charivarii*
 nomine olim designatis, turbarent, ut non nisi turbantium aut impe-
 dientium caede compesci possent. Extant sane Praesulum Canones (b)
 in publicis eorum Comitibus constituti, quibus impia in Bigamos insul-
 tationes ita coercerentur, ut earum reis, in celebritate Christianorum, nisi
 poeniterent, versari haud quaquam liceret. Fecitque proinde rem in-
 genio suo dignam doctissimus *Seldenus*, quum iteratas nuptias quam
 maxime licitas ex Jure naturae & gentium, juxta disciplinam Ebraeorum
 demonstraret: quem praestantissimus *Hugonis Grotii* aemulus *Pufen-
 dorffius* imitatus, eandem libertatem defendit, velque capropter sum-
 mopere retinendam declaravit, quod familia ad unum vel paucos redac-
 ta, *Unus ille infigniter obligetur, ut generis sui legitimam procrea-
 tionem*

de J.
 &
 I. V.
 nd.
 .&c.
 horf.
 J. &
 L. V.
 7.

- (a) De suffragiis nonnullorum Patrum pro Monogamia, ejusque aliquali inter Christianos usu legendus J. B. Cotelierus T. I. Patr. Apostol. p. 91.
- (b) Impium Bigamos turbandi morem non ubivis obvium ex *Labb. Conciliis T. 13. p. 1351. & 1358.* de promo, ubi primum Concilio Andegavensi Anno 1448. proscriptus fuit: Cum divinis & humanis Legibus, omnibus & singulis hominibus utriusque sexus, voto continentiae non incluso, liceat nuptiis *devota castitate*, celebratis, in gradibus ab Ecclesia concessis, matrimonialiter copulari, conjugali nexu, conjugum alterius morte dissoluto *liceat etiam ad secundas vel plures nuptias, toties, quoties sibi placuerit convolare*, contrariumque sentire sit erroneum, & quo minus hujus divinae dispensationis concessio suum planum & liberum effectum fortiri valeat, quod vis impedimentum apponere, vel effectum secuto, in secundarum nuptiarum vel nubentium detestationem circa domos ipsorum & alias, quae vis ludibria, irrisiones, vel opprobria, factis vel verbis irrogare vel impendere, in praedicta divina dispensatione vilipendium vel contemptum damnabiliter fieri videatur: abutulum illum damnabilem, quae circa hoc quasi in consuetudinem deterrimam in quamplurimis Civitatibus & locis Provinciae Turonenfis est deductus, pulsatione patellarum, pelvium & campanarum, oris & manus sibilatione, instrumento arginarios sive fabricantium, & aliarum rerum sonorosarum, vociferationibus tumultuosus & aliis ludibriis & irrisionibus in illo damnabili actu, qui *Charivarium* vulgo *Charivari* nuncupatur, circa domum nubentium & in ipsorum opprobrium post eorum secundas nuptias fieri consuetum &c. sub excommunicatione prohibemus.

tionem quærat, citatis *Charronio* & *Verulamio* idoneis in hanc rem viris, eximiamque suffragandi auctoritatem habentibus. Tantum igitur abest, ut viduus consortio conjugali arcendos, aut a sexus familiaritate cohibendos putemus, quod vanissimum Carthusianæ sodalitatæ institutum *Innocentius Massonius* (c) nuper publicavit, ut ultro potius ad repetendam Deo hominibusque gratam & salutarem societatem, invitandos existimemus. Quod si enim vastus ille, nostrisque cervicibus impendens cœli thalamus dimissas repetit Solis flammæ, neque dimidiato stellarum lumine satiatur: sique maris vortices protrusos in orbis irrigationem rivus repetunt: si universa denique qua patet tellus virorem depositum redinduit, inque Floræ tantum adamatæ amplexus itentidem ruit? quidni homo innocens æmulus naturæ, his magistræ suæ, divinisque præterea Legibus tractus damna sua quantocyus refarciret? Sanctissimi profecto id fecerunt Patres, inprimis castissimus Ebrææ gentis conditor, licet jam tum senio vicinus foret, quem non est ut ratione debilitatum, aut cupiditatibus abreptum putemus, sed statuendum continentissimum mortalium, divinas civilesque rationes secutum ad istud matrimonium processisse, neque inepte propterea *Ferdinandum Ughellum Abbatem*, integerrimum Italiæ Sacræ Scriptorem censuisse, quando in *Præfamine Tomi VIII. Antonio Francioto* purpurato Patri inscripti ait: Abrahamum Politici sapientisque Viri formam præ se ferentem hoc ipso connubio prudentiæ & virtutis actum edidisse. Ac merito quidem huic familiarissimo Numinis sodali secundum Ebræorum Regem jungo, repetitas nuptias etiam extrema ætate sine volupratis nota ambientem, quod insanus ille Deum hominumque contemptor *P. Badius*, (d) idemque divinæ veritatæ non admodum clandestinus supplantator, in virulentissimo carmine Davidi occentato scripsit. Quamvis enim connubium istud non ad fecunditatem usque foelix extitisset, quod tamen Viro alias robusto, & felicissimam orbis partem incolenti, & virium reparandarum subsidiis abunde instructo non plane desperandum erat, fatis tamen habebat vel ex sola vicinitate pulcherrimæ virginis salubri quadam aura usque ad revirescentiam afflari: ita namque insignis naturæ explorator *Verulamius* in *Historia Vitæ & mortis*, mira dulcedine & eruditione scripta, credit, non leve senectuti præsidium e calore corporis, viridi ju-

- (c) *Innocentius le Masson* Discipl. Ordin. Carthuf. L. I. c. 21. Mulieres terminos intrare nostros nequaquam sinimus, scientes nec Sapientem, nec Prophetam, nec Judicem, non hospitem Dei, non ipsum Dei formatum manibus Protoplastum, potuisse blanditias evadere vel fraudes mulierum. Hæc *Massonius*, cui si omnes obtemperant homines, abundum ipsi, & sodales Carthusiæ Deucalionis more conscribendi. Multo sane benigniores sunt Monachi Valvanerani, qui per novem dies scæminas tolerant nec tamen diutius, nisi graue infortunium pati velint. Quod quale sit, quis facile comprehendet. vid. *Anton. Tepesti Chr. Gen. Ord. Bened.* insigni elegantia, integritate & amœnitate scriptum T. I. p. 294. b.
- (d) *Badius*, fecidissimus hircus, *Diogene*que *Cynico* magis salebrofus, divino Vati solatia ex *Abisage* *Sunamiride* invidit, oculisque propemodum Maris in ipsum intentis, ait: *ils' en seroit mis actuellement en possession, si ses forces l'avoient permis.* Quasi vero magnum illud fuisset crimen, nec pro more illorum temporum licitum ac tolerabile.

ventute pollentis, circumponi posse. Quod si vero id Amicis Dei,
 gravissimisque Viris, jamque senio compressis licuit, quidni ma-
 gis etiam his, quos viridior aetas ornat, quosque gentium vota, & fa-
 milia & reipublica necessitas, & ipsa denique coelitus dimissa fortu-
 na, ad secunda vota trahunt. Id quod Tibi, *Per-Illustris Domine*, con-
 tigit, quem divina bonitas, amplissimis meritis honoribusque; cinctum
 annisque florentissimis incedentem in has casses pellicit, & ad ample-
 xus non Cnidia Veneris, sed Conjugis divinis manibus quodammodo
 exsculpta vocat. Proinde liceat mihi vatem agere, Tibique, *Domine*,
 vel ex fastissimo Conjugis nomine augurari, quanta ex hoc felicis-
 simo nexu gaudia sint expectanda. Primum SOPHIA ad tuam Sa-
 pientiam, Principi, Patriae Imperioque Germanico notam, salubrem,
 celebratamque accedit, novumque & exoptatissimum orbi Saxonico
 spectaculum exhibet. Fateor me saepe miratum esse novum planeque
 ingeniosum titulum, quem *Martianus Mineus Felix Capella* erudi-
 tissimo, neque haecenus satis explanato Operi inscripsit: *de Nuptiis
 Philologiae*: quo cum innumeras auditorum laudes expresserit; quis
 sibi temperet, quo minus voce, tibia, plausu obviam eat, si Sapien-
 tissimum Virum, Sapientissimae Conjugi videat copulari. Nolim, *Per-
 Illustris Domine*, te illud Sapien-
 tis nomen averfari, quod prudentissi-
 mi Graeciae Rectores, dum per modestiam declinabant, magna ta-
 men aviditate expectabant. Est inter gravissimos Ecclesiae Beneven-
 tanae Praefules, qui gentilitio nomine misso, quum *Cadocus* antea di-
 ceretur, *Sophia* (e) tamen appellari cupiebat: meruissetque amplis-
 simum nomen, nisi ambiisset. Tu, *Per-Illustris Alemanne*, non simu-
 lata sed vera modestia nomen Sapien-
 tis deprecaris: at, quod tanto-
 pere declinas elogium, illud divina legatione per Illustrissimam Con-
 jugem in aedes defertur tuas, ut singulis tandem univ-
 ersisque constet, Sapientiam in domo tua, inque illo sanctissimo pectore tuo, tum
 vero etiam in prudentissimo Conjugis Tuae animo commorari. Jam
 quum illa Sapientia non nisi maxima & duratura Orbi Saxonico
 commoda procurarit, non est, quod illam, quae tecum habitat, & ha-
 bitabit, *SOPHIAM* eximescas. Equidem compertum est, pruden-
 tiam nimiam, sexui aliquoties officisse, Virosque dedisse operam,
 muliebri ingenium ne nimium excelleret, neve sibi eveniret, quod
 Longobardis, *Viperam*, (f) impia superstitione colentibus, quae
Barbati tandem Praefulis opera extincta est. Verum si illa mulie-
 bris prudentia divina Sapientia regatur, non modo non timenda,
 sed divini & incomparabilis doni loco suscipienda erit. Certe *SO-
 PHIA* tua Sanctam *Cunigundam, Henrici Sancti* Imperatoris Con-
 jugem,

(e) Vitam Caedoci Sophiae, *Marius Viper* Chronographus Praefulum Beneventanorum exhi-
 bet, Vir diligens sane, sed fictionum aliquando suspectus. Post ipsum Ferrarius in Sanctis
 Italia, & Bollandus in Act. Sanct. d. 28. Jan.

(f) *Bollandus* Tom. 3. Febr. in Actis S. Barbati Praefulis Beneventani: Longobardi quamvis
 Baptismatis unda abluerentur, gentilitatis ritum retinentes sic bestiali mente debebant,
 quod bestiae simulacro, quae vulgo *Vipera* nominabatur, flectebant colla. Illud simulacrum ex
 auro factum *Barbatus* abstulit & Sacra pocula exinde conflavit.

jugem gentisque *Lutzelburgicæ* (g) antiquissimam gemmam imitabitur, vel si illam nimis sibi propinquam putet, *SOPHIAM* Martyrem, si quæ sub hoc nomine extitit, æmulabitur: vel si sub ficto etiam titulo (b) posteris ad imitandum fuerit proposita, attamen gratissima ubertate oculis tuis reddet *Fidem, Spem, Charitatem*, filias non minus dulces, etiam si non pulcherrimo corpore, sed pulcherrimis actionibus ostententur. Habebis vero, *Per-Illustris Domine*, quod alterum divinæ liberalitatis pignus est, *Margaritam* non ex selectis Oceani, aut roris etiam superni guttis, sed Numinis artificio constipatam, purissimoque mentis ac plus quam niveo candore præditam, atque illam preciosissimam sarcinam Cleopatrarum auribus suspensam, immenso pondere superantem, multoque verius omnes in se gemmas complectentem, quam illud, quod *Henrico III.* Galliarum Regi *Papyrius Masson* donum (i) offerebat. Jam quum illa maris pignora, mirabili ortus sui officina, splendorisque sui stupenda claritate, & incredibili medendi virtute tantopere mortalibus grata sint, ut ex longissime disitis littoribus ea petitum eant, prævideo sane atque ideo summopere lætor hanc *Margaritam* tuarum deliciarum summam, neque id immerito, futuram. *Margaritam Malcolm*, Scotorum Regis Conjugem, omnibus virtutibus, quæ sub margaritæ symbolo continentur, ex asse fuisse præditam *Theodoricus* Monachus Dunelmensis, idemque Reginae hujus familiaris Sacerdos prodidit: adstruens eam sincera animoque infixa religione, mirabilique præterea castitate præditam fuisse, qua factum, ut illius potissimum svasu consuetudines quædam Scotorum ad turpitudinem admodum deflectentes (k) ad sanctæ castitatis leges revocarentur: tum liberalitate in pauperes adeo excelluisse, ut totas eorum cohortes post se

tra-

-
- (g) Sanctam *Cunigundam*, ex illustissima & antiquissima gente *Lutzelburgica* patre Sigfrido natam probant Joannes *Berclinius* in historia *Lutzelburgica*, & *Andreas du Chesne* in Genealogia hujus & aliarum familiarum. Vid. Historiogr. Sanct. in vita *Cunigundæ*.
- (b) *Sophia* cum triga filiarum *Fide, Spe, Charitate* à vetustissimis Martyrologiis exhibetur. Dulce enim figmentum erat, & si retineretur in animis hominum, minus damnosum. *Theodoricus Ruinartus*, ejus Acta Martyrum *Adrianus Bailletus* divinis Oculis æquat, Nomina illa ut umbras omisit. *Bailletus* ita de iisdem loquitur, ut satis prodât, Matrem cum filiabus inter spectra cerebri humani referendam esse.
- (i) *Papyrius Massonius*, quum *Henrico III.* Gall. Regi Sex libros de Episcopis Romanis offerret Anno 1586. magni quidem jam pridem habitos, ore tamen nimium gloriabundo Regem affatur: *Sex Gemmas, Henrice Regum Christianissime, multo alieno auro inclusas Majestati tuæ supplex offero.* Et si enim multa afferat rara, grato dicendi genere circumvestita, multa tamen insunt à gravitate aliena, per rumorem hausta, & ad ludibrium spectantia potius, quam ut rerum arcem tangerent.
- (k) *Theodoricus Monachus* Dunelmensis mira quidem alia de ista *Margaretha* refert: eam in Concessu Præfultum prædesse, triduo de jejuniis Quadragesimæ, deque tempore Paschatis celebrandi disputasse; inter quæ tamen illud rarissimum quod foedam consuetudinem, sponfas prælibandi Dominis territoriis & præfectis concessam aboleret, constituto in sædii laboris vicem certo redemptionis pretio, quod a *Margaretha Marketa* nomen accepit. De qua laudabili lege *Boetius* & *Buchananus*, Regni Scotorum scriptores plura. Idem tributus molis in vita *Foranani* Abbatis *Questus Bathinodii* dicitur, in cujus locum *Papebrochius* meliorem & magis notam vocem *Bertnoth* substituit, ut significetur, *questus* & necessitate *Læti* factus. Addit hujus Juris vestigia in variis pagis Belgicis adhuc reperiri, ubi rustici jus primæ noctis a Dominis fundi pretio redimant.

traheret, blando alloquio & muneribus largiter satiandas: atque tandem fecunditate adeo reliquas superasse foeminas, ut regiam domum numerosa, & quod raro simul reperias, sancta sobole impleret. Ego, si quid mortalium votis, tuisque meritis, & coelitem in te benignitate iudico, sique communi gaudio, quod tamen par est, credo, talem Margaritam Te, *Illustris Alemanne*, accepisse censo: raram nempe, atque reipsa Unionem, attamen Tibi, Deo commonstrante obviam, tuisque amplexibus longissima annorum serie innectendam. Cujus dum religione exultas, divinae largitatis messem impetrabis: dum liberalitatem probas & auges, Clientium innumera vota provocabis: dum castitatem abundantissimo amore irrigas, *Gentis Alemannicae* stirpem in novos seculorum orbis, una cum fortuna tua transplantabis. Sed satis jam datum est divinationi: restat ut summum & immortale Numen implorem, quo suum illi pondus, suffragiumque undique suffecturum addat, teque, *Per-Illustris Domine*, cum Illustrissima Coniuge, *SOPHIA MARGARETHA*, quam diutissime salvum incolumemque praestet. Aeterno Deo, Tu tua benignitate egena mortalium vota antevertisti, atque huic *Per-Illustri Viri*, quae reddi non poterant beneficia, ita compensasti, ut vacuefactam domum altera sed praestantissima & excellentissima gemma expleres exornaresque: Tuam supplex veneror clementiam, ut quod dedisti donum sollicita, modo illa in te cadat cura, conserves, hancque Margaritam aeterno sole foveas, blando fecunditatis rore respergas, divinaque ubertate auctam ita multiplices, ut *Alemannica domus* excellentissimae gentis vagina sit, e qua innumera, tum in Principem, tum in populum commoda, ad seros usque posteros deriventur.

Pan fa 308, IV

ULB Halle 3
004 394 720

56

Margaritam nitidissimi Splendoris
in domum

Per-Illustris, & Excellentissimi

D O M I N I
N I S Æ G I D I I
A L E M A N N,

Potentissimi Sarmatarum Regis
& Electoris Saxoniae

atus, & Rerum Metall. Direct.

delatam,

Illustrissimam & Excellentissimam

D O M I N A M
M A R G A R E T H A M
I N A M L I B E R A M
L U T Z E L B U R G

O M S D O R F I A N A M,

L. FEBR. A. R. S. MDCC XII.

ado sibi matrimonio jungeret,
devota mente gratulatur

Godofr. Siberus, Sacerd. Lipf.

SIÆ, LITERIS ZEIDLERIANIS.

